

Eolaí Óg na Bliana

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi bhuaiteoirí Ghradam Eolaí agus Teicneolaí Óg na Bliana 2020. Sula bhféachann tú ar an mír, pléigh a bhfuil ar eolas agat faoin gcomórtas.

Ceist 2

Gan féachaint ar an mír fós, an féidir leat féin agus an duine in aice leat brí na bhfocal agus na bhfrásaí seo a aimsiú?

1. fearadh na fáilte _____
2. d'fhill siad _____
3. na laochra _____
4. imreoirí caide _____
5. steiréitíopaí inscne _____
6. cuir i bhfeidhm _____
7. dearcadh _____
8. thar ceann _____

Féach ar an mír den chéad uair le feiceáil an gcabhróidh sé sin leat na focail a thuiscint.

Ceist 3

Freagair na ceisteanna:

1. Cén scoil a bhfuil Cormac Harris agus Alan O'Sullivan ag freastal uirthi?
2. Cén fáth ar cuireadh fearadh na fáilte roimh an mbeirt scoláirí?
3. Cén fáth ar luadh Simon Meehan sa mhír?
4. Conas a dhéanfa cur síos ar thionscadal na beirte?
5. Cad a bhí le rá ag Iar-Phríomhoide Ghaelcholáiste Choilm sa mhír?
6. Cén fáth a bhfuil Cormac agus Alan ag dul go dtí Santander na Spáinne?

Ceist 4 An briathar ‘cuir’

Breac síos gach leagan den bhriathar ‘cuir’ a chloiseann tú sa mhír.

Cad a bhí ag an duine in aice leat?

Ceist 5 ‘... ó dheas...’

1. Líon isteach na bearnaí leis an leagan ceart de gach treoir.

An _____
Ag dul ó dheas
Ag teacht _____

An tuaisceart
Ag dul ó _____
Ag teacht _____

An _____
Ag dul _____
Ag teacht aniar

An _____
Ag dul soir
Ag teacht _____

2. Cuir gach sampla faoi cheist 1 thuas in abairtí lena mbrí a léiriú.

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat, nó le do ghrúpa.

1. Cad a léiríonn na torthaí seo?

‘I gceist amháin, iarradh orthu pictiúr a tharraingt d’innealtóir. Tharraing 96% de bhuachaillí fear agus tharraing 56% de chailíní bean.’

2. Cén tábhacht a bhaineann leis an taighde a rinne Cormac Harris agus Alan O’Sullivan, dar leat?

3. Cad is brí leis an seanfhocal Gaeilge – An rud a chí (fheiceann) leanbh ní (déanann) leanbh?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Plé atá i gceist leis an gceist seo.

Ceist 2

1. fearadh na fáilte	<i>warm welcome</i>
2. d'fhill siad	<i>they returned</i>
3. na laochra	<i>the heroes</i>
4. imreoirí caide	<i>football players</i>
5. steiréitíopaí inscne	<i>gender stereotypes</i>
6. cuir i bhfeidhm	<i>implement</i>
7. dearcadh	<i>attitude, opinion</i>
8. thar ceann	<i>on behalf of, representing</i>

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

'áit ar cuireadh...'
'nuair a cuireadh fáilte...'
'chun fáilte a chur...'
'a chur i bhfeidhm...'
'má chuirtear é sin...'

Ceist 5

An deisceart
Ag dul ó dheas
Ag teacht aneas

An tuaisceart
Ag dul ó thuaidh
Ag teacht aduaidh

An t-iarthar
Ag dul siar
Ag teacht aniar

An t-oirthear
Ag dul soir
Ag teacht anoir

Ceist 6

Is féidir gach grúpa a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Bhur gcéad fáilte ar ais. Agus is ó dheas a thabharfaimid ár n-aghaidh ar dtús, áit ar cuireadh fearadh na fáilte roimh bhuaiteoirí Chomórtas Eolaí Óg na Bliana, Cormac Harris agus Alan O'Sullivan, nuair a d'fhill siad ar scoil ar maidin. Seo é an dara huair le dhá bhliain príomhdhuais an chomórtais a bheith buaite ag Coláiste Choilm i gCathair Chorcaí.

Marian O'Flaherty

B'iontasach¹ an ócáid a bhí ann maidin inniu i gColáiste Choilm, i mBaile an Chollaigh, nuair a cuireadh fáilte ar ais roimh Cormac Harris agus Alan O'Sullivan, buaiteoirí Eolaí agus Teicneolaí Óg na Bliana 2020. Bhí Simon Meehan, buaiteoir Eolaí Óg na Bliana 2018 i láthair leis, chun fáilte a chur roimh na laochra. Bhailigh na céadta daltaí le chéile sa scoil chun fáilte a chur roimh Alan agus Cormac² – daltaí sa cheathrú bliain agus imreoirí caide le *Éire Óg*.

Bhí tionscnamh³ Cormac agus Alan dírithe ar steiréitíopaí inscne i measc daltaí bunscoile. D'iarradar ar leanaí, idir cúig agus seacht mbliana d'aois, ceisteanna a fhreagairt maidir leis na ról atá ag fir agus mná sa saol. I gceist amháin, iarradh orthu pictiúr a tharraingt d'innealtóir. Tharraing 96% de bhuachaillí fear agus tharraing 56% de chailíní bean.

Máirtín Ó Riada, Múinteoir Eolaíochta, Coláiste Choilm

Dheineadar⁴ dearadh ar chúrsa ar féidir a chur i bhfeidhm sna bunscoileanna agus má chuirtear é sin i bhfeidhm, beidh tionchar an-láidir aige sin ar dhearcadh daoine óga ó thaobh na poist a bhíonn acu, agus mar sin de.

Pádraig Cinsealach, Iar-Phríomhoide, Gaelcholáiste Choilm

Taobh amuigh den bhua seo, ainmníodh an Roinn Eolaíochta seo mar an Roinn Eolaíochta is fearr sa tír. So, tá seantraidisiún sa scoil ag an bpointe seo, cé nach bhfuilimid ann ach ar feadh tríocha bliain, nó mar sin.

Marian O'Flaherty

Rachaidh Cormac agus Alan ar aghaidh anois go dtí an comórtas idirnáisiúnta, thar ceann na hÉireann, in Santander sa Spáinn i mí Mheán Fómhair.

Cormac Harris agus Alan O'Sullivan, Buaiteoirí Eolaí agus Teicneolaí Óg 2020

Bhí ionadh an domhain orainn nuair a bhuamar an chraobh.

Táim chomh sásta tar éis an comórtas a bhuachan ar son Choláiste Choilm.

Marian Ó Flaherty, Nuacht TG4 i gCathair Chorcaí.

¹ *B'iontach* an leagan caighdeánach

² *Colm* a dúradh

³ *tionscadal* an leagan caighdeánach

⁴ *rinneadar* an leagan caighdeánach